



- שבוע 8 5
- 5 מילאו הרבה כלים החייבים בהגעלה בתוך כלי אחד והגעילו כולם יחד האם ההגעלה כשרה
- 5 כלי חדש שהטבילו אותו רק לאחר ההגעלה האם אפשר להשתמש בו
- 6 האם מותר לייצר מי מודה בשבת
- 7 האם מותר לקוסמטיקאית לעשות לבת שלה טיפול פנים וניקוי פנים בחול המועד
- 8 מה הדין מוכה תחת רשת של יונים
- 10 חתן בן ספרד שמתארח אצל ההורים כיצד ינהג בהדלקת נר חנוכה
- אני מתארח אצל חמי בלילי שבת ויום שבת ובמוצאי שבת ויום ראשון אני מתארח אצל אבי, האם אדליק
- 11 במוצ"ש אצל חמי או אצל אבי
- 12 הדליק נרות וראה שלקח את נרות חברו, מה דינו?
- 12 זוג החיים באיסור בלא חו"ק האם האשה יוצאת יד"ח בהדלקת הבעל
- 13 מי שמסופק כמה נרות היום האם ידליק כמו הצד הקטן או כהצד הגדול
- 13 האם כשמוזכר את שמו ושם רבו יחד צריך להזכיר קודם את שם רבו
- 15 מי שנשדך בשר ולא מעם ולא לעם, האם מחוייב להמתין שש שעות
- 17 מי ששוכר דירה ועדיין לא שילם את שכר הדירה האם יכול להדליק שם נר חנוכה
- 17 ירדו גשמים וכיבו את הנרות מיד לאחר הדלקתם האם יש בזה סימן קללה
- מי שיש לו אפשרות לקנות דירה שיש בה מרפסת מוכה או דירה שפתחה סמוך לרשות הרבים מה עדיף
- 17 מביניהם
- 18 מי שהדליק במעות נר אחד יותר ממה שיש להדליק באותו יום מה דינו

שביחא שאלות המצויות בהלכה

- 19 מי שבירך על המנורה ונשפך השמן ומילא שוב האם יברך שוב או לא
- 20 האם מותר לעמוד על מיטת נוי בזמן הרחקות כשצריך לתקן משהו בתקרה
- 21 דירה בבנין שמשמשת למקום תפילה קבוע האם קרושה בקדושת בית הכנסת
- 21 ספרים ומסמכים שאמורים לקריאה בשבת האם הם מוקצה
- 22 האם אפשר לשאול את הבינה המלאכותית שאלות בהלכה

לקבלת גליון שביחא מידי שבוע שלח
questions@shchiche.com

כמו"כ ניתן להשיג עותק מודפס אצל המחבר בכולל וברח' חפץ חיים 3 ב' בני ברק.

ניתן להוריד גליונות קודמים בעמדות "קול הלשון" תחת השם "עקיבא משה סילבר"

תלמידי בתי המדרשות מתכבדים לקחת גליון חנם לבית מדרשם ותע"ב

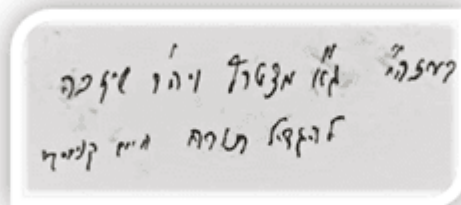
תגובות בטלפון 03-6703111 או בפקס 03-6882239

חלוקת גליונות שביחא בכפוף לתקנון (בכו שביחא שלוחה 6)

השתתפות בהוצאות בשלוחה 5

ההסכמות ומכתבי ברכה על החיבורים הקודמים נתנו ממרנן ורבנן זצוקללה"ה
ויברלחמ"א:

הגר"ח קניבסקי (מצו"ב), הגר"מ שמרנבוך, הגר"ש דבלצקי, הגר"א גרבוז, הגר"ד
דיסקין, הגר"ב שרייבר, הגר"מ קארפ, הגר"א וייס, הגר"ע פריד, הגר"י פישר, הגר"מ
קסלר, הגר"ח"י מישקובסקי, הגר"ש הכהן גראס, הגר"י רצאבי, הגר"ש זעפרני.



הדברים נכתבו בדרך לימוד ומטרתם לעורר את כותב הדברים לעיון בנושאים הנידונים, ואינם מתיימרים
לשמש כתחליף לפסק הלכה או לפוסקי הלכה, ואין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים בלא שאלת חכם.

כל מי שיש בידו השגה, בין בתיקון טעות של ממש או בשיקול הדעת, או כל הערת שיפור על ניסוח או
פרט שיכול היה להיכתב טוב יותר - נשמח מאוד לקבל הדברים, על מנת לתקן הדברים במהדורה הבאה,
ותבוא עלינו ברכה, ויהיה בזה זיכוי הרבים.

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

ואם ח"ו השתרבב לפום ריהטא מה שהיה עדיף לכתוב באופן אחר - הנני להתנצל על כך מראש ולהשתדל לתקן הדברים להבא, ושנאות מי יבין.

מילאו הרבה כלים החייבים בהגעלה בתוך כלי אחד והגעילו כולם יחד האם ההגעלה כשרה

ההגעלה פסולה ולא הועילה.

מקורות:

ראה שו"ע או"ח סי' תנב ס"ג, לא יניח כלים הרבה לתוך כלי ויגעילם יחד (ובהג"ה שם הוסיף אם נוגעים זה בזה), ובמשנ"ב סק"ב שם כתב הטעם דבמקום נגיעתן לא מעלים הרתיחה, ואע"ג דלענין טבילה אין חוצצין אבל לענין רתיחה שאני, ושם סק"א כ' שאפי' אם הכלי החיצוני מנוקב, דבתוך כלי שאינו מנוקב אינו מועיל אפי' כשהוא צף א"כ הכלי שרוצה להגעיל המים מעלים בו רתיחה.

ות"ח אחד שליט"א טען שאם אינם מהודקים המים נכנסים וכשר, אבל זה אינו, שהרי אין כאו דין של כניסת מים אלא הרתחת הכלי ומעט רפיון של מגע מים אינו מרתיח הכלי כמבואר במ"ב ע"פ הרעק"א, ועוד שהרי מבואר במ"ב שהחמירו כאן יותר מטבילת כלים והרי לגבי טבילת כלים כ' הש"ך דמה שמטבילין כלי בתוך כלי הוא רק ברפוי ולא בכבד א"כ מבואר דבהגעלה אפי' רפוי לא מהני, ותו לא מיד.

כלי חדש שהטבילו אותו רק לאחר ההגעלה האם אפשר להשתמש

בו

מכיון

שהגעלת כלים חדשים שלנו (שלא ידוע שהשתמשו בהם לאיסור) הוא חומרא בלבד, ומכיון שגם כלים שצריכים הגעלה מן הדין אינו מוסכם שצריכים להטבילם שוב אחר ההגעלה במקרה שהטבילום לפני ההגעלה, לכן בזה יש להקל ושלא להצריך שוב הגעלה.

מקורות: כ"כ בקובץ מבית לוי ניסן עמ' מא סק"ו, וכן מסתבר שכן ישנם הרבה צירופים בזה, חדא שאינו ברור שיש איסור, ויש שטענו שכהיום ידוע שהמצב יותר טוב (עי' בספר הבית בכשרותו), ועוד שהאיסור מסתמא כבר נתלבן בחום עצום כמ"ש במשנ"ה י קז, ועוד

שביחא שאלות המצוות בהלכה

שי"א שאין צריך להטביל שוב אפי' באיסור גמור כמ"ש ביו"ד סי' קכא ס"ב, ועוד שהאיסור אינו בן יומו, וי"א שבאיסור שאינו בן יומו לכו"ע א"צ להטביל שוב לאחר ההגעלה, כמ"ש הדגול מרבבה ביו"ד שם, ואמנם הדרכי תשובה שם הביא שיש חולקים, אבל עכ"פ יש כאן הרבה מאוד צירופים שלא להצריך שוב טבילה.

ויעויין ברמ"א סי' קיד ס"ד דאין לחוש למה שמושחין הגוים כלי השכר שלהם בשומן של חזיר דהו"ל נותן טעם לפגם וגם בטל בששים - ואע"ג דכאן מיירי לכתחילה ושם מיירי לענין דיעבד - וכמש"כ הראשונים והובא בשו"ע לעיל לענין מרדה של גוים שדינו כבדיעבד משום דלא אפשר ושעה"ד כדיעבד דמי - והרי סברות של נטל"פ וביטול איסורין הם סברות רק בדיעבד - מ"מ גם לענייננו עכ"פ חזי לאצטרופי ועוד דאחר הצירופים גם בענייננו שהטביל קודם הגעלה יש כאן צד של בדיעבד לענין נטל"פ ע"ד דברי הראשונים הנ"ל.

עוד לענין בליעות בכלים עי' ברמ"א סי' קכא ס"א בשם הריב"ש סי' שמט שהקיל עוד בכה"ג אלא ששם הקולא היא בצונן כבוש וכאן מיירי ברותח, וגם א"א ללמוד משם לכל דבר עי"ש.

האם מותר לייצר מי סודה בשבת

לדעת

כמה פוסקים מותר ליצור סודה בשבת, אך יש שאסרו זאת משום נולד.

מקורות: ראה שו"ת רב פעלים ח"א או"ח סי' יח שכתב להתיר הכנת סודה משום שאין מכה בפטיש באוכלין, ויש לציין שכך גם הכרעת הביאור הלכה שיח ד"ה והדחתן לומר שאין מכה בפטיש באוכלין כדעת הנשמ"א שהביא שם, עיין שם שהביא כמה ראיות לזה, אולם לגוף הכרעת הבה"ל הכרעתו היא לענין מכה בפטיש ולא לענין הנידון של נולד.

(ולכן א"צ לחשוש לשי' האמרי בינה שבת כא לענין מכה בפטיש באוכלין, שכן הבה"ל לא חש לזה כמ"ש שם ע"ד הפמ"ג, ועי' מהרש"ם ח"א קסד, אבל לגבי שאר הנידונים שהביא האמרי בינה וכן הנידון שיתבאר בסמוך וכן מה שהביא המהרש"ם אין להם הכרעה מדברי המשנ"ב).

אולם כן יש כאן נידון לגבי מכה בפטיש לגבי האבקה של הסודה לשתיה עצמה שאינה ראויה לאכילה לפני כן, (והתירו של הרב פעלים הוא הרי בדבר הראוי לאכילה ויש לדון בדעת המשנ"ב בזה), ואם אפשר לומר שכיון שמתבטלת במים אין נידון מכה בפטיש לגביה אלא לגבי המים, ובהם אין מכה בפטיש מכיון שהיו ראויים קודם לכן וכדעת המשנ"ב, ויש לדון בסברא זו, ומי שמכין על ידי גז יש לדון גם לענין ממשות הגז לענין

שביחא שאלות המצוות בהלכה

מכה בפטיש.

ומ"מ הרב פעלים אם האופן שהכינו בזמנו הסודה היה על ידי ערבוב חומר שאינו ראוי כמו היום (וצריך לברר המציאות בזה) א"כ יש הכרעה בזה שהולכים בתר עיקר הדבר והוא ראוי לאכילה.

וכן בשם החת"ס [שנימת השנת מנשל סק"ז] הובא שהתיר להכין סודה בשבת, וכן דעת הגרשז"א [שש"כ יא סל"ה הערה קלג] והאול"צ [ס"ז פכ"ז סי"ד] והר צבי [א קפט], ועי' שו"ת מהר"ם מבריסק [ס"א קטו], וכ"כ המנח"י [ט לג] אלא שהמנח"י כ' שלכתחילה יעשה לפני שבת והתיר רק בדיעבד.

אולם בשם מהרי"ל דיסקין [שנימת השנת מעשה חושב דיני מלאכה שאינה לקיום סק"ג] הובא לאסור עירוב אבקת הסודה בשבת משום מוליד.

ויעוי' באמרי בינה שם ומהרש"ם שם ובכמה מספרי האחרונים שהעלו כמה נידונים ושאלות לענין היתר הכנת הסודה בשבת.

וראיתי בפסקי תשובות סי' שכ הערה 163 שהביא הרבה דעות בזה ולא היה לי פנאי לעיין בהם, ולא אקח האחריות להעתיקם כאן בלי לבודקם, אלא שסיים שם שירא שמים אין ראוי לו להכין סודה בשבת מחמת שיש בזה מחלוקת גדולה באחרונים.

האם מותר לקוסמטיקאית לעשות לבת שלה טיפול פנים וניקוי פנים בחול המועד

יערי' בשו"ע בסי' תקמו סעי' ה עושה אשה כל תכשיטיה במועד, וכתב שם בביה"ל בשם הריטב"א שזה צורך הגוף הוא וכעין אוכל נפש ולפיכך עושה כדרכה בלא שינוי ובטירחא רבה עכ"ל.

ולפי זה לכאורה גם מעשה אומן יהיה מותר, ועכ"פ מדברי המ"ב הנ"ל לכאורה לא גרע מאוכל נפש.

ובאוכל נפש מותר אפי' מעשה אומן כמ"ש המשנ"ב תקמ כו בשם הגר"א ופוסקים.

ואפילו בדברים שהם צורך כאוכל נפש מותר מעשה אומן, עיין רמב"ן בפסקי חוה"מ לענין דברים שהם צורך הגוף, משנ"ב תקלו סק"ב וכמו שביאר בחוט שני חוה"מ עמ' רי.

מה הדין סוכה תחת רשת של יונים

הנה

מעיקרו הנידון מתחיל ממחלוקת ראשונים על סוכה שתחת האילן באופן שהסוכה עצמה מסוככת כהלכתה, האם האילן פוסל בכה"ג או לא.

והנה בשו"ע [סי' תרכ"ו] איתא דיש פוסלים באילן הוא רק באופן שצילתו של האילן מרובה מחמתו, אבל באופן שהאילן חמתו מרובה מצלתו והסוכה צילתה מרובה מחמת כשר.

אמנם י"א שכל האופן המותר הוא רק באופן שהסכך הפסול מעורב עם הסכך הכשר באופן שלא יהיה ניכר בו [כ"ז מצאנו בשו"ע סי' תרכ"ו].

וא"כ יש לעשות כדברי הרמ"א להניח זה על גב זה ולהצמיד את הרשת מעל הסכך בלי ריווח ביניהם, שלדעתו זה נחשב עירוב, ולדעת החמד משה המובא בבה"ל בעינן עירוב גמור, וזה לא שייך ברשת של יונים כלל, ועיין מה שהכריע בה"ל שם.

ובמשנ"ב שם סק"ח הביא עוד שיש מחלוקת האחרונים אם באופן שניכר הסכך הפסול בפנ"ע באופן שצילתה של הסוכה מרובה מחמתה, ולכאורה בשל תורה יש להחמיר, וכן החזו"א או"ח סי' קנ"ס ק"ק יד החמיר בזה [עי' בשו"ע הלכות שם ס"י].

ומאידך יש לומר דאין כאן הכלל דבשל תורה וכו' דיש לצרף דעות הראשונים המקילים גם ביותר מזה כל שהסוכה עצמה צילתה מרובה מחמתה, וכן אולי יש מקום לדון ולומר דאדרבה כאן יותר קל מאילן, דהרי כאן אין שום צורת סיכוך כלל ברשת כזו, וגם להסוברים באופן שיש אילן ע"ג סוכה שצריך לערב שני הסככים זב"ז כאן אפשר שלא יצטרכו לערבם זה בזה, כיון שאין כאן צורת סיכוך בדבר זה, ורשת זו אינה מעלה ולא מורדת.

ומ"מ לפי דעת הב"ח הנ"ל לא יהיה מקום להקל, ואז אנו נכנסים לדין לבוד, ובאים אנו לנידון הפוסקים אם שייך לומר לבוד גם לחומרא, עי' תוס' סוכה יז סוף ע"א ועוד, והב"ח פסק להחמיר, ועי' משנ"ב ס"ק יז שחשש לדעתו.

ואולי כאן כיון שנראה כדבר אחד א"צ להגיע ללבוד כדי לאסור, כיון שהדבר נראה כמחיצה שלמה, והו"ל כעין בגד ארוך, ולפ"ז יש לדון דגם בסכך לא הותר אלא באופן שאין כאן מחיצה גמורה שמכסה את כל משך הסכך, וא"כ יהיה אסור בכל גוני.

ובאמת נראה שאין מקום לומר שאין צורת סיכוך בסכך כזה, לענין להחשיב את הרשת כסכך פסול, מאחר שגם בעצים הדקים שמעמידים את הרעפים פסלו הפוסקים, והכשירו רק באופן שהיה עשייה שעקר את הקורות שמעליהם, משא"כ כאן שלא נעשתה שום עשייה ברשת זו ואין להכשיר [ראה שו"ע סי' תרכ"ו ס"ד ומשנ"ב שם סקט"ז].

ומה שהכשיר שם המשנ"ב סק"י"ז באופן שהניח את הסכך הכשר ע"ג הלאטש הוא רק

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

באופן שיש עירוב כדין כמבואר בשעה"צ שם, ודיני עירוב נזכרו קודם שהם מחלוקת אחרונים, ומיהו משמעות המשנ"ב כאן שהקיל גם באופן שמונח זעג"ז ואינו מעורב לגמרי דלא כהחמד משה, וא"כ לנוהגים כהכרעות המשנ"ב אפשר שברשת יהיה מקום להקל כשהוא צמוד לסכך, ומאידך המחמירים כהחמד משה והחזו"א יצטרכו להחמיר גם באופן זה.

בקיצור הדברים יש כאן בודאי דבר שאינו מחוור לעשות סוכה באופן כזה ולהקל בדאורייתא על סמך סברות אלו, ומיהו במקום שיש אנשים כעין מסורתיים וכדומה שעושים סוכה כזו, אפשר שאין למחות בהם מאחר שמ"מ ישנם אלו דעות בראשונים שהסוכה כשרה.

[ובאופן שהרשת הוא כלי בפנ"ע ואינו קבוע שם במבנה יש יותר מקום להקל ע"פ דברי הריטב"א בעירובין שבכלים בדבר הנעשה להיות קבוע כך שיהיה פתוח בדווקא ל"א לבוד, עיין קובץ קול התורה ס"ד תשס"ח].

הוספה לתשובה זו שכתבתי זמן רב לאחר מכן

והנה מאחר והמשנ"ב (תרכו סקי"ז) למעשה חשש להחמיר אם אין שלושה בין עמודי הלאט"ש לחשוש לאחרונים המחמירים בזה, הלכך גם ברשת של יונים יש להחמיר.

אולם יעוי' מה שהובא דברי המנח"י והגרשז"א והחוט שני מה שהביאו מדבריהם לענין דברים אחרים כגון סורגים ואטבי כביסה (ראה ביאורים ומוספים שם), וגם מה שהקיל שם הגרש"ז לענין חבלי כביסה ע"פ הריטב"א [דלעיל], מ"מ הביא להחמיר בענין סורגים, ויתכן א"כ שלא תפס קולא זו לענין סורגים, וסברתו לענין הסורגים שייכת גם כאן, ומה שהובא שם בשם הגרנ"ק הובא זה רק בתורת ספק לענין חיובי שכנים כלפי בעל הסוכה שכיון שיש צד כזה אין השכן מחוייב להחמיר כהצד השני, וגם סברתו שהובאה בשמו שם לענין חבלי כביסה וסורגים לכאורה לא שייכת כאן, עיין שם, מ"מ יש לחוש לענייננו ברשת של יונים שלא לעשות סוכה תחת רשת של יונים.

חתן בן ספרד שמתארח אצל ההורים כיצד ינהג בהדלקת נר חנוכה

הנה

דעת המחבר כידוע, שגם במהדרין מן המהדרין אין מדליק כל אחד מבני הבית, והדלקת בעה"ב מוציאה את כולם, אמנם כל זה בבני הבית ממש אבל מי שלן לילה בבית זה אינו נפטר בהדלקת בעה"ב.

וכמ"ש המשנ"ב [סי' תרע"א ס"ז] על דברי המחבר, לא ידליקו יותר, בין בלילה ראשונה ובין בשאר לילות דהכל נגררים אצל בעה"ב, אפילו בניו הגדולים ומשרתיו כיון שהם סמוכים על שולחנו בקביעות הם בכלל בני ביתו עכ"ל.

ומבואר בגמ' בדברי ר"ז בגמ' שכל זמן שלא היתה אשתו מדלקת עליו בביתו היה צריך להשתתף בפרוטה עם בעה"ב ועי"ז היה יוצא ידי חובתו בהדלקת בעה"ב, אבל בלא שמשותף בפרוטות אינו יוצא ידי חובתו בהדלקת בעה"ב.

וכן פסק בשו"ע [סי' תרע"ז ס"א].

ועל כן חתן שצריך להתארח בבית הוריו או בבית חמיו בשבת שחלה בחנוכה צריך להדליק נרות או להשתתף בפרוטה מכיון שאין מדליקים עליו בביתו אז, ובלא השתתפות בפרוטה אין בעה"ב יכול להוציאו ידי חובתו בהדלקתו.

ואם יש לו פתח פתוח לעצמו, צריך להדליק בפתחו [שו"ע ס"ז].

ולענין מי שנוהג להדליק בפנים מה יהיה הדין באופן שיש פתח נפרד, עיין ברמ"א ומשנ"ב שם שבזה אין קפידא לכו"ע ודי להשתתף בפרוטה.

ולענין אם יש דין מהדרין מן המהדרין בשער הציון [סי' תרע"ז ס"א] מבואר שאכסנאי שהוא מהדרין מן המהדרין צריך להדליק בפנ"ע, ולא להשתתף בפרוטה [אף באופן שאין פתח נפרד לאכסנאי, דכפתח נפרד נלאו הכי צריך], אמנם לבני ספרד בבית הלוי [מנוכה] מבואר שלדעת השו"ע במהדרין מן המהדרין גם אכסנאי די להשתתף בפרוטה עי"ש.

אכן נראה שיש פוסקים שחלקו ע"ז [ראה דהערות על משנ"ז ר"ס תרע"ז].

אני מתארח אצל חמי בלילי שבת ויום שבת ובמוצאי שבת ויום ראשון אני מתארח אצל אבי, האם אדליק במוצ"ש אצל חמי או אצל אבי

מכיון

שיש כמה דעות בין פוסקי זמנינו בזה, שיש אומרים שאורח ליום אינו יכול להדליק במקום שמתארח, ולגבי אורח שחוזר לביתו יש מחלוקת הפוסקים אם ידליק במקום שמשם בא או בביתו, לכן אם רוצה לצאת מידי הספק ימנה שליח להדליק בביתו וגם ישתתף בפרוטה עם אביו וחמיו (ראה דעות הפוסקים בביאורים ומוספים סי' תרעז), וגם אם לא ירצה לטרוח לשלוח שליח להדליק בביתו יכול עדיין לצאת חלק מהדעות בכך שישתתף עם אביו וחמיו וכך יצא מידי ספק.

אך מעיקר הדין נראה שיכול להדליק באיזה מהם שרוצה מכיון ששניהם הוא מקום שינה ואכילה לגביו בחלק משעת ההדלקה, מכיון שישן אצל בית חמיו בליל שב"ק ועדיין לא יצא מביתו בשעת ההדלקה, ובלבד שמגיע לבית אביו בשעה שעדיין ישנם עוברים ושבים בחוץ.

ויש לציין דמאחר ואין רגילות לחשוש לדעות שאורחים בשבת אינם מדליקים במקום האירוח והשואל בעצמו לא יחשוש לזה בליל שבת, ונראה מתוך החשבון בפוסקי זמנינו שמעיקר הדין יכול להדליק בשני המקומות (עי' בלשון הגרשז"א שהובא שם וטוב וכו' וראה דברי הגרש"ו והגרנ"ק שם שנראה מדבריהם ג"כ שאע"פ שהורו כהחזו"א מ"מ לא לעיכובא, וגם יש מקום לומר שעיקר מה שחשש החזו"א הוא רק כשמסיים את האירוח וחוזר לביתו שידליק בביתו שזה עדיף ממקום האירוח אבל מאירוח לאירוח לא), לכן אם מעדיף שלא להפסיד ההדלקה ולא להשתתף בפרוטה הרשות בידו.

הנ"ל כתבתי באופן שבשניהם הוא גם מקום אכילה וגם מקום לינה לפחות ללינה אחת וסעודה אחת (ויש צד שזה 2 סעודות ויש שעשו פשרה לאכול סעודה שניה במזונות בישיבה) אבל באופן שהמצב משתנה יש לעשות שאלת חכם לגופו

הדליק נרות וראה שלקח את נרות חברו, מה דינו?

ערי'

במשנ"ב שיכול להשתמש במי חבירו לנט"י של שחרית אם יתן לו מים אחרים, ואף ששם אינו יכול ללכת למלאות מכיון שאינו הולך ד"א, מ"מ גם כאן חבירו נותן לו זכות שימוש אם יחזיר לו, כמ"ש הפוסקים על שימוש במצוות באופן שאינו מזיקו, והש"ך סובר דגם שלא במצוות, ואף ששם לענין דברי חול הקצה"ח חולק, עכ"פ יש ללמוד לענינו מדברי המשנ"ב כנ"ל, ואף מה שהחמירו בספרים הוא מחמת שמזיקו, ובשימוש ארעי בספרים נקטו הבתראי שאין מקפיד.

ולענין אם אינו משלם והטעות היתה שחשב שזה שלו, באופן כזה הרי זה מצוה הבאה בעבירה בשוגג שלא יצא ידי חובתו.

זוג החיים באיסור בלא חו"ק האם האשה יוצאת יד"ח בחדלקת הנער

לענין

דין אשתו כגופו זה ודאי שאין כאן, אך דין בן בית לכאורה יש כאן, שהרי דין בן בית אינו תלוי בקורבה כלל, ולכן יוצאת ידי חובה.

ואע"פ שמצאנו שיש קנסות לגבי כהונה בנשים אסורות לו באיסורי כהונה, מ"מ היכן שלא קנסו לא קנסו.

ואע"פ ששהותה בבית אסור מחמת ייחוד עמו, מ"מ מכיון שאם היה שם מי שמציל מן הייחוד היה מותר לה לגור שם לכן האיסור שלה להתייחד שם הוא ענין נפרד ממגוריה, ואינו מפקיע ממנה להיחשב בן בית, וגם אינו פשוט שמה שנעשה באיסור אינו נחשב בן בית ועי' בתמורה בסוגי' דאי עביד אי מהני או לא ועי"ש בפרטי הסוגי'.

ואולם שוב נראה דגם בלא ייחוד אסורה לגור שם דלא עדיפא מגרושתו, וצל"ע בזה, אבל לא מסתבר שדיני נר חנוכה תלויים בהיתר דירה ומעין זה מצינו שהביאו הפוסקים שא"צ ד' אמות כשאר דיני בית.

מי שמסופק כמה נרות היום האם ידליק כמו הצד הקטן או בהצד הגדול

היה

מקום לומר שידליק כהצד הקטן יותר, שהרי למה ידליק נר אחד מספק דהרי אין להדליק יותר מן היום שבזה אין היכר עי' בבה"ל תרעא ד"ה כדי וברמ"א שם, וא"כ שב ואל תעשה עדיף.

ומצד שני יש לומר שידליק יותר כמ"ש החכ"ש ע"פ הרמ"א סי' רסג דבדבר שהוא במנין יכול להוסיף, אולם נראה שכאן א"א להוסיף מחמת שצריך היכר בהוספה בכל יום וכנ"ל ורק אם ידליק נרות במקום נפרד יצא יד"ח.

אבל למעשה נראה שידליק את הנר המותנה בריחוק מעט או באופן שאינו בשווה עמהם שיהיה נראה ואינו נראה ויעשה תנאי, כיון דמשמע ברמ"א שבהיכר שהדבר אינו חלק מהנרות סגי בזה להניח עוד נר אחר שם.

ויעוי' ברמ"א שלא ליתן הנרות בעיגול אף שמוכח מדבריו ומדברי הגמ' שיוצא יד"ח באופן זה, מ"מ יש לומר שאם הנרות בשווה ונר אחד קצת סמוך להם הוא די בשביל היכר לעניננו.

ואף אם לבו נוקפו וחושש מלעשות תנאי זה בשאר הימי חנוכה אבל מ"מ אם מסופק אם הוא יום ראשון או שני בזה ודאי אין לחשוש, יעוי' בשעה"צ תרעא סקט"ז ודוק.

האם כשמזכיר את שמו ושם רבו יחד צריך להזכיר קודם את שם רבו

דין

הקדמת השם נאמר לגבי אבנר שנענש מחמת שהקדים שמו לדוד במכתב שכתב מן אבנר לדוד, ראה רש"י שמואל ב ג יב ע"פ ירושלמי פאה פ"א ה"א ופסיקתא דר"כ פ' פרה אדומה ועוד מדרשים.

ואמנם בר"ש סיריליאן בירושלמי שם ביאר שהוא מצד מורד במלכות, ועי' גם בתוס' קידושין מג ע"א, אבל מ"מ יתכן לומר שמה שנקט הרש"ס כן הוא משום שבא לבאר למה נתחייב בזה מיתה, ומ"מ שמא גם מצד כבוד רבו יש בזה, על אף שגם ברבו יש חיוב מיתה כשאנו מקפיד על כבודו כמ"ש בעירובין, מ"מ נקט הרש"ס דין מורד במלכות כיון שדוד היה מלך.

ויש לציין דמצינו כיוצ"ב בנדרים דף לא לענין כהונה שנסתלקה משם מחמת שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום, ומשם ג"כ א"א ללמוד לרבו, וגם ברכה אינו ראה לדיבור

שכיחא שאלות המצוות בהלכה

גרידא.

למעשה אי אפשר להביא ראיה ממה שלא הובא בפוסקים שלא סברו שיש בזה איסור, דא"כ הרי גם לענין מלך לא הובא בפוסקים, ואעפ"כ מצאנו שלושה מקומות במקורות שיש בזה איסור וכנ"ל.

וכמו"כ אי אפשר לחלק שהוא דין מיוחד במלך שאין על גביו אלא ה' אלהיו (משנה הוריות), שהרי גם גבי רבו הרב הוא מעל התלמיד בהרבה ענייני כבוד.

וחיפשתי לא מצאתי ספר שדן בשאלה הזו להדיא האם גם ברבו מובהק יש דין זה או לא.

אמנם נראה שיש דיני כבוד רבו שהם פשוטים ולא אמרו ע"ז דבר מפורש, כמו שאין לומר בגוף ישיר לרבו אתה אלא הרב, שזה היה פשוט לגמ' ברכות כז ע"ב, וז"ל, שאני רבי ירמיה בר אבא דתלמיד חבר הוה והיינו דקאמר ליה רבי ירמיה בר אבא לרב מי בדלת אמר ליה אין בדילנא ולא אמר מי בדיל מר, וזה היה פשוט לגמ' בלי שום ראיה שלא היה יכול לומר מי בדלת לרבו.

וגם בירושלמי בפאה לא נזכר שיש בזה איסור אלא הנידון רק מה טעם העונש אבל איסור אפשר שהיה פשוט להם שיש בזה, וגם בתוס' בקידושין שם רק התבאר שיש במי שעושה כעין זה (על הדרך שהתבאר שם) גדר מורד במלכות אבל אפשר דפשיטא להו שאינו דרך כבוד.

ולענייננו נראה להביא ראיה מדאמרי' שם, רבי אליעזר אומר המתפלל אחורי רבו והנותן שלום לרבו והמחזיר שלום לרבו והחולק על ישיבתו של רבו והאומר דבר שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה שתסתלק מ ישראל, ופרש"י שלום לרבו כשאר כל אדם שלום עליך ולא אמר לו שלום עליך רבי ע"כ, ובספר המאורות שם כ' והנותן שלום לרבו, כלומר כשאר כל אדם שלא בדרך כבוד.

אבל בדרך כבוד צריך ואפילו להפסיק בפרקים כדאיתא פרק היה קורא ע"כ.

ועי"ש בתוס' הרא"ש ש"כ על דברי הגמ' הנותן שלום לרבו בירושלמי משמע שתלמיד אינו נותן שלום לרבו כלל דגרסינן נהיגי גביהו דלא שאיל זעירא בשלמא דרבה ומקיימי בנפשיהו ראוני נערים ונחבאו עכ"ל והוא בירושלמי שקלים.

ואי' בגמ' שם עוד אל יתפלל אדם לא כנגד רבו ולא אחורי רבו, ופרש"י כנגד רבו אצל רבו, ומראה כאילו הם שוים, אחורי רבו נמי יוהרא הוא עכ"ל, ומבואר שבכל דבר שעושה שמשווה עצמו לרבו עובר איסור.

וא"כ לפי מה שהתבאר בירושלמי שאם מקדים שמו לשם מלך הרי אינו מכבד את המלך א"כ מסתבר שיש להזהר בזה ג"כ ברב מאחר שנתבאר בגמ' שכל דבר שמשווה עצמו לרבו או שנוהג בו בדיבור או במעשה כשווה אצלו או כדרך הדיוט אסור.

שביחא שאלות המצוות בהלכה

וידוע שכמה שאדם נזהר יותר בכבוד רבו הרי הוא זוכה לקבל ממנו יותר וללמוד ממנו.

מי שנשדך בשר ולא טעם ולא לעם, האם מחוייב להמתין שש שעות

לגבי

טעימה בלבד כתבו כמה אחרונים שאינו צריך להמתין ו' שעות ולגבי לעיסה מבואר בהלכה שצריך להמתין ו' שעות, לגבי נשיכה בשיניים ראוי להחמיר.

מקורות: יעוי' בטוש"ע ביו"ד ר"ס פט שהזכירו הלשון והלועס בשר לתינוק שצריך להמתין לחשוש לדעת הרמב"ם שהוא משום בשר הנכנס בין השיניים, והפשטות שלעיסה היא שמרכך את הבשר לתינוק על ידי פעולת הלעיסה, שבזה נכנס הבשר בין שיניו ונשאר שם למשך זמן, ואינו כולל גם נשיכה לשם החזקת הבשר בשיניו, ונקטו באופן זה משום שבזה יש לעיסה דייקא, שצריך ללעוס כדי לרכך את האוכל, ומינה נשמע לכאורה, דהיכא שהיה רק נשיכה גרידא, כמו מי שהוצרך להחזיק בשר בשיניו משמע דא"צ להמתין ו' שעות.

ויעוי' טעם הרמב"ם שהזכיר הטור לחשוש בלעיסה לפ"ז הלשון הוא בשר שבין השיניים וכו', [עי' גינת וורדים למהר"א הלוי יו"ד א' סי' י"ז (בדפ"ח הוא י"ד) מה שצי"ח צוה, וגם אס' נמא דשומן גורי' אטו נשר אצל נשיכה אטו לעיסה יש לומר דלא גורי' כיון שנשיכה לא מחלף צאכלה כמו הכנסה לפה דלהלן], ולפ"ז משמע עוד שבנשיכת בשר בלבד אין מה לחשוש, שהרי בזה אין כ"כ חשש שבנשיכה גרידא כבר נשארו שאריות בשר בין השיניים.

אולם יש מקום לדחות שלעיסה היא שם כולל גם לנשיכה בשיניים.

וכי תימא דבנשיכה בלבד אין בשר בין השיניים, יש לומר דגם בלעיסה יש לטעון כן, שהנה מצוי שלועס ואין שיירי בשר בין שיניו, אלא דחיישי' שמא יש טעם ולאו אדעתיה, א"כ מנ"ל דבנשיכה אין חוששין לזה שמא יש בשר בין השיניים ולאו אדעתיה.

ויש לציין בזה עוד שיש מהאחרונים [הפמ"ג נשם מנח"י נדעת הלבוש] שגרסו בטור אפכא דאדרבה לטעם של רש"י שההמתנה של ו' שעות הוא משום שומן יש להמתין ו' שעות גם בלועס, וא"כ לפי טעם זה של רש"י שהוא משום טעם ולא משום ממשות, א"כ יש סברא לומר דה"ה בנשיכה שייך שיהיה ממשות.

ויעוי' בזבחי צדק פט ה דאם הכניס בשר לפיו לטעום והוציאו שלם אינו בכלל טעימה ולעיסה שחששו הטוש"ע, וכ"כ בהגהות מהרש"ק וכה"ח סקט"ז וע"ש סק"ד, ומ"מ גם מדבריהם אין ללמוד לענייננו דשמא נשיכה קרי ליה כבר לעיסה.

(וגם יש לעיין אם לדעת הלבוש שגרס בטור אפכא דלשי' רש"י שהוא משום טעם שומן בשר יש להמתין בלועס יל"ע אם לפי דעתו ה"ה יש להחמיר בטועם).

ויש להוסיף בזה דמבואר ברמ"א ר"ס פט וש"ך סק"ג ע"פ ר"ן שאם מצא בשר בין

שביחא שאלות המצוות בהלכה

השיניים אינו צריך להמתין מאז ו' שעות (אלא בעי רק קינוח והדחה) עכ"פ באופן שלא בלע את הבשר שמצא [ולענין אם נלע את הנשר ע"י צחודשי הפלטה וצחודשיים מש"כ נזה], אלא שאין מכאן ראיה על נושך בשר גמור ושלם שלא נאכל ולא נלעם שלא יצטרכו להמתין אחר אכילתו, דאוכל שנלעם אפי' לענין בשר בחלב הרי דעת הרמב"ם שאחר ו' שעות חשיב כמעוכל וכמו שאינו אוכל, כמ"ש הפרישה סק"ב והפמ"ג בדעת הרמב"ם, ואע"ג דחוששין גם לרש"י הרי רש"י להדיא לא מיירי במי שלא אכל כמו שנתבאר בטור לפי גירסתינו וגירסת הפוסקים, וכמו שנתבאר גם בדברי הזבחי צדק והאחרונים הנ"ל שבהכנסה לפיו גרידא אין חשש כלל, א"כ לרש"י א"צ לבוא לזה שהוא כבר מעוכל, כיון דבלאו הכי הרי לא אכלו, ומה שצריך לבוא לזה שהוא מעוכל הוא רק לבאר דעת הרמב"ם למה אינו מחוייב לשיטתו להוציא שיירי מפיו אם רוצה לאכול גבינה, ואם תמצא לומר שבלועם בשר אפי' אם מנקרו לפי שיטת הרמב"ם צריך להמתין ו' שעות א"כ מועיל ההמתנה ו' שעות כדי להחשיב הבשר כמעוכל (ועי' בערוך השלחן שהאריך לחלוק על הסוברים כן ונקט דהרמב"ם מתיר בניקור תוך ו' שעות, ולדידיה עכ"פ חשיב כמעוכל רק לענין אם אינו רוצה לנקרו), עכ"פ לענין נושך אין ראיה שאין דינו כלועם.

ומ"מ הפשטות שנשיכה אחת אינו בכלל לעיסה והבו דלא לוסף עלה שאפי' לעיסה הוא רק מטעם ספק בין הטעמים דרש"י והרמב"ם, ואפי' אכילה גמורה אינו מוסכם בפוסקים שמחוייב להמתין ו' שעות מדינא דגמ', דיש בזה מחלוקת הרי"ף והרמב"ם והתוס' ושאר פוסקים [והשעה שנהגו זמן הרמ"א שהציא רמ"א צ"ס פט אינו מדינא דגמ' כמ"ס צנהג"א שם אלא כעין פשרה להחמיר כדברי הזוהר אחר שצפי' הגמ' תפסו להקל כהתוס' כנגד הרי"ף וסייעתו].

ורק יש לציין דלפי סברת הלבוש שגרס בטור דלפרש"י שהוא מחמת שומן יש להמתין גם בלועם לתינוק, א"כ יש יותר סברא לומר דנושך הרי הוא כאוכל, כיון שהעיקר לחייב לועם הוא מחמת התדבקות שומן, וא"כ יש לכלול בזה גם נושך, אבל הפוסקים והנו"כ גרסו כלפנינו.

ומתחילה חשבתי שיש להקל בזה כיון שיש כמה צדדים להקל כנ"ל (ועי' ברעק"א מה שכתב להקל מכח זה אם כי אין דבריו שייכי לענייננו דהוא מיירי גם מצד המנהג שנהגו בזמנו כהרמ"א והאידנא כבר לא נהגו כן), וגם דנשיכה אחת שלא לצורך אכילה אינו בא מיד לבין השיניים, אולם בסופו של דבר משכתי ידי מלהקל בזה, מכיון שמצאתי בלשון האחרונים הנ"ל (כה"ח סק"ד בשם האחרונים שהובאו לעיל) נזכר הלשון שאם טעם בלשונו, ומשמע שבאו לאפוקי אם השתמש בשיניו, שאז באים אנו לידי חשש שמא נכנס בשר בין השיניים.

מי ששובר דירה ועדיין לא שילם את שכר הדירה האם יכול להדליק שם נר חנוכה

יכול

להדליק למרות שעדיין לא שילם את חובו, משום שהיא נחשבת עומדת לשימוש לכל דבר, והחוב הוא הסדר צדדי שצריך לעמוד בו מול המשכיר.

ירדו גשמים וכיבו את הנרות מיד לאחר הדלקתם האם יש בזה סימן קללה

נראה

שיש בזה סימן קללה וכמו שהארכתי בתשובה על קידוש לבנה שכל מצוה שלא התאפשר לעשותה על ידי דבר הבא מן השמים הוא סימן קללה, ואע"פ שכאן כבר נפטר מהדלקה אם מזג האוויר בשעת ההדלקה היה בלא רוח וגשם, מכל מקום גם בסוכה הרי נפטר כשירדו גשמים, ואעפ"כ יש שם סימן קללה, ואע"פ שכאן נפטר וקיים מצוה מ"מ לא קיים מצוה מן המובחר, ולא קיים פרסומי ניסא כראוי, ואף נקט המשנ"ב שיחזור וידליקנה, ובודאי לא גרע משאר האופנים בראיות שהבאתי בתשובתי לענין קידוש לבנה, ועי' גם בתשובתי לענין ברכת כהנים.

מי שיש לו אפשרות לקנות דירה שיש בה מרפסת סוכה או דירה שפתחה סמוך לרשות הרבים מה עדיף מביניהם

הנה

בודאי שכונת השואל שלא יתבטל ממצוות סוכה אם יקנה דירה בלי מרפסת סוכה אלא שיוכל פחות להדר בדירת קבע בסוכה ובישיבה מתמשכת בסוכה משא"כ אם יקנה דירה שיש בה מרפסת סוכה.

ונראה שמשני טעמים יש להעדיף דירה עם מרפסת סוכה, האחת שכאן הוא תוספת הידור בדאורייתא וכאן הוא תוספת הידור בדרבנן, וקי"ל שיש להשתדל אפי' בספק דאורייתא יותר מודאי דרבנן (בגמ' שלהי ר"ה ובשו"ע הל' ר"ה), ואע"פ ששם מיירי בחיובים מ"מ נראה דה"ה גם במצוות אלו, והרי ישיבה יתירה בסוכה היא ודאי עוד קיום דאורייתא והשקעה במצוות סוכה שתהיה סוכה גדולה ומרווחת ונוחה היא בכלל הידור מצוה ועשיית הסוכה כל ז' ימים קבע, וטעם נוסף נראה בזה שבסוכה מצינו שהזהירו במשנה לעשות הסוכה קבע ובפוסקים הובא שכל רגע הוא מצוה ועי' ביסוד ושורש העבודה, ובודאי שהוא דבר הראוי לאדם להדר בו, משא"כ לגבי חנוכה הדר בעליה מה שמדליק בחלון הוא היתר גמור לגביו, אף שמצוה בתוך עשרה למי שיכול וכן מצוה להדליקה

שביחא שאלות המצוות בהלכה

במקום שרבים מצויין, אך הרי זה שדר בעליה אם ידליק בחלון ובפתחיו לצאת דעות פוסקי זמנינו הרי יצא ידי המצוה לכתחילה, ולא מצינו שהזהירו לדור בחנוכה במקום שיוכל לקיים על ידי זה יותר פרסומי ניסא, נמצא שההידור לגבי סוכה הוא דבר היותר מוטל עליו.

ומכל מקום ראוי שיבדוק את כל שאר הנתונים ג"כ בקניית הדירה שכן בדרך כלל יש כמה עשרות נתונים כאשר באים להשוות בין דירות, ודוגמאות, כמו סביבה תורנית, סביבת בית כנסת ושיעורי תורה, ועוד הרבה.

מי שהדליק בטעות נר אחד יותר ממה שיש להדליק באותו יום מה דינו

אף

שמלכתחילה לא היה לו לעשות כן מ"מ בדיעבד יצא ידי חובתו דהרי מוסיף אינו גרוע יותר מפוחת והרי בנר אחד יצא ידי חובתו, בפרט שאחרי שהדליק נר כבר יצא ידי חובתו ואחרי שהדליק כמה נרות כמנין אותו היום כבר יצא גם ידי ההידור במעשה ההדלקה, ומ"מ יכבה הנר המיותר שיהיה ניכר מנין הימים כעין מ"ש הרמ"א שכל אחד יתן נרותיו במקום מיוחד מטעם זה, (וכן מצינו שאם כבה נר כ' המ"ב שידליקנו שוב אע"פ שהדלקה עושה מצוה עי"ש, מ"מ יש תועלת גם בפרסומי ניסא שאחר ההדלקה), ואע"פ שהדלקה עושה מצוה עדיין קיים ההידור של אותו היום, שהרי נר זה המיותר הדליק אחר הנרות האמיתיים א"כ מ"מ בשעת הדלקתם היה כהוגן, ומה שהוסיף עליהם נר יכול לכבותו ובזה עושה היכר כמה נרות מדליקין האידנא כמ"ש הרמ"א שכ"א יתן נרותיו במקום מיוחד לעשות היכר כמה נרות מדליקין, ולכן יכבה רק את הנר האחרון שהדליק, ויתכן עוד דלענין מעלת ההיכר זה לא אכפת לן דהדלקה עושה מצוה, (ומ"מ גם לפי צד זה לא יכבה אלא את הנר האחרון לפי שכל הנרות שלפני זה הם נרות של נר חנוכה ושל מהדרין משא"כ נר האחרון שהוא נר של טעות), ואין להקשות על מה שכתבתי שיש לכבות הנר הנוסף מדברי הרמ"א בהל' שבת שכל דבר שהוא כנגד דבר אין קפידא להוסיף עליו, דזה לא נאמר בכל מקום, וכמו לגבי חנוכה שצריך היכר כמה נרות מדליקין, כנ"ל בדברי הרמ"א בהל' חנוכה, ולכאורה דין מעלין בקודש הוא דין להוסיף בכל יום כדי לפרסם הנס הנוסף בכל יום, א"כ בודאי שיש ענין לכבותו, ולענין קדושת הנר הנוסף יש לדון בו מצד הקדש בטעות.

ולענין דין הנר למחר יש להדליק כמו כולם וא"צ להוסיף שהרי הוספתו אתמול היתה הוספה בטעות וכיו"ב באופן שלא הדליק יום אחד כתבו הפוסקים שידליק למחר כמו שאר העולם אף שהיה יכול לטעון שמוסיף רק אחד על הנרות שהדליק לפני ב' ימים אע"ג דלא

מי שבירך על המנורה ונשפך השמן ומילא שוב האם יברך שוב או לא

במק
רה

שלא היה לפניו שמן בשעת הברכה חוזר ומברך ובמקרה שהיה לפניו שמן והיה דעתו על זה אם יצטרך שישתמש בו אינו חוזר ומברך, ובמקרה שהיה לפניו שמן אך לא היה דעתו על זה במפורש, פשטות הסברא שחוזר ומברך וכך ודאי דעת חלק מהפוסקים, אלא שיש לדון בזה בדעת המשנ"ב.

למעשה יברך מכיון שהדעה לא לברך אינה ברורה שנוקטת גם באופן זה ורוב צדדים יש לברך וגם שמסברא נראה לברך.

מקורות: אם לא היה לו שמן והוצרך להביא שמן ממקום אחר פשוט שצריך לברך שוב כמתבאר בדברי המשנ"ב תרנא נו לענין ד' מינים, ולהדיא בסי' תקפה ד לענין שופר, אבל אם היה לו שמן על השלחן יעוי' במשנ"ב סי' תקפה סקי"ח לענין תקיעת שופר שמסתמא היה דעתו על כולם, ולמד כן מסי' רו משנ"ב סקכ"ו, ר"ל דשם מבואר שי"א (והוא הראב"ד כמ"ש בבה"ל שם) שגם בסתמא אם בירך על הפירות דעתו על כל מה שיש לפניו על השלחן, וספק ברכות להקל, והנה עיקר דבריו הם חידוש שכן בשופר יש מקום לטעון דלא דמי לברכת הפירות שכאן אין דעתו על השופרות האחרים אם ברר לו שופר אחד לתקוע, אבל גם שם עדיין יש בזה סברא שמכיון שאין ברור לו שיצליח בשופר פלוני אולי יצטרך שופר פלוני, אבל כאן אחר שכבר מילא שמן למה שיעלה על דעתו שיצטרך שוב, ויש להזכיר בזה דברי הט"ז והמשנ"ב בהל' קידוש רעא סקע"ח שאם נמצא הכוס שלו חומץ אם התכוון לשתות מהיין שעל השלחן א"כ זה בכלל הקידוש ונפטר מלומר ברכת הקידוש שוב, אבל באופן שלא התכוון לשתות לא, ולא הזכירו כלל סברא שייחשב שדעתו על כל היין מכיון שאילו היה נשפך היין שבכוסו או היה נמצא חומץ היה משתמש ביין שעל השלחן, דבזה לא סגי כיון שלא מעלה הדבר על דעתו, ואע"פ שיש כמה דרכים להבין דעת הראב"ד הנ"ל של סי' רו ועי' בב"י ובבה"ל שם (ויש מקום לומר דהראב"ד סובר דאין הלכה כהירושלמי אלא כהגמ' שהביא בב"י שם), מ"מ המשנ"ב נקט שם שהגדר הוא שבסתמא היה דעתו על כל מה שלפניו, וא"כ במקום שידוע שלא היה דעתו על זה יל"ע, ומיהו מה שהזכיר שם בב"י מקור לדעת הראב"ד מגמ' דכל כי האי נבגא מכסא דברכתא ניהו אף ששם לא כווננו שיצטרכו משאר היין יותר מכוס של ברכה, ואדרבה ילתא נתכוונה לשתות מכוס של המזמן ויל"ע, ומ"מ בהל' קידוש נראה שלא יחייב המשנ"ב בסתמא כשאין רגיל לשתות עוד יין בסעודה, ואף אם היה מקום לומר ספק ברכות להקל, מ"מ במקום שהספק מסופק הו"ל כספק ספיקא לחומרא, והרי כאן דעת הראב"ד אינו מוסכם ולומר סברת הראב"ד כאן אינו ברור, אלא שיש לדון אם פשטות דעת

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

המשנ"ב לגבי שופר יהיה דעתו גם לענין נר חנוכה שדעתו על מה שלפניו, אבל יתכן שהמשנ"ב מיירי בשופרות שאינם טובים כ"כ שמניח כמה לפניו אם יצטרך, ורק מחמת סיבה זו מובן למה כמה שופרות מונחים לפניו, דבלא זה אינו מובן.

ואף שנקט המשנ"ב תרעה ח, כהסוברים שאם הדליק בנר פחות מכשיעור ובא להדליק בנר חדש אינו חוזר ומברך, מ"מ שם הוא מחמת ספק שמא יצא בהדלקתו הראשונה כמ"ש הפמ"ג במשב"ז דזה תליא בב' תירוצי הגמ' עי"ש, ושם אינו חוזר ומברך אפי' אם הפסיק, ואינו שייך לכאן.

ואולם יעוי' בכה"ח תרעה ס"ב בשם בא"ח פרשת וישב שאם נשפך לאחר שהדליק נר אחד אינו חוזר ומברך על שאר נרות משמע שאם נשפך אחר נר ראשון חוזר ומברך ועדיין יל"ע בהיה לפניו לדעת המשנ"ב בסי' ר"ו.

האם מותר לעמוד על מיטת נו"ב בזמן הרחקות בשצריך לתקן משהו בתקרה

מותר.

מקורות:

כ"כ מו"ר במשמרת הטהרה סי' קצה סקנ"ט, וכן הביא אאמו"ר שליט"א בבנין בית נאמן שיש מתירים, ועי' בספר אבני דרך טו סי' קסב שהביא הרבה מ"מ בזה, וכן במה שהובא בתפארת הטהרה פ"ו טו, ובקובץ מצא חיים עמ' מ, ולא אכפול בכל המ"מ בזה, רק בקיצור אציין שהדברים מסתברים שכן המקור לאסור שכיבה במיטתה אינו מן הגמ' אלא מן הגאונים מסברא שמביא לקירוב מק"ו מדברים אחרים שמביאים לקירוב שנאסרו, וא"כ באופן כזה שאינו צורה של קירוב דעת כל עוד שאין ידוע שיש עי"ז קירוב או הרהור אין מקור לאסור.

דירה בבנין שמשמשת למקום תפילה קבוע האם קדושה בקדושת בית הכנסת

למר
ות

שנבנתה הדירה לצורך דירת מגורים, אך מכיון שאחר כך הוקדשה הדירה
למטרת בית כנסת, וגם משמשת בפועל לבית כנסת לכן הדירה קדושה
בקדושת בית כנסת.

מקורות: או"ח קנ"ח.

ואמנם יש לציין דמצינו חילוק לדינא לגבי בהכנ"ס כזה אם מתחילה לא נבנה לשם
בהכנ"ס ואפי' נבנה לשם בהכנ"ס אבל נבנה יחד עמו הקומות למעלה לשם בית דירה
שהוא קל לשי' הרמ"א בסי' קנ"א סי"ב לענין לדור מעליו, אבל לא לענין קדושת בהכנ"ס
עצמו, וראה בתשובה אחרת [ד"ה בית הכנסת שאין שם ק"ת קבוע האם מותר לדור מעליו] שהרחבתי
בזה.

ספרים ומסמכים שאסורים לקריאה בשבת האם הם מוקצה

כל שאסור לקרותו אסור אף לטלטלו.

מקורות:

משנ"ב סי' שז סב בשם הט"ז יג שכ"כ ע"פ הב"י בשם הרשב"א
וכן מוכח מהרמ"א סעיף יז שעכ"פ האסור בקריאה אסור בטלטול,
וכך פשטות הגמ' בגיטין ס ע"א עי"ש (גם לפי המסקנא שם ודוק).

אולם יעוי' במשנ"ב סי' שח ס"ק קסד דלהגר"א שם בדעת הרמב"ם מבואר שיש דבר
שאמנם אסורים בקריאה ומותרים בטלטול (וצל"ע מה דעתו לענין דברים אחרים שאסורים
בקריאה), וגם להשו"ע שם הדבר הנידון שם הוא אסור בקריאה להרמב"ם וספק אם מותר
בטלטול לשיטתו.

האם אפשר לשאול את הבינה המלאכותית שאלות בהלכה

התשובה

לזה היא שלפי המציאות כיום אף בענייני דעלמא אי אפשר לסמוך על הבינה המלאכותית בלי לבדוק אם הדברים שהתוכנה אומרת מדויקים, וידוע שאפילו מקורות שהבינה המלאכותית מצטטת, אינם נכונים בהרבה מהמקרים, וזה עדיין לפני שבאים אנו לדון על "הכרעה" או "פסק" של הבינה המלאכותית (בלי ציטוט) שאין צריך לומר שאי אפשר לסמוך על זה, וגם אם בעתיד יפתחו תוכנה חדשה שתצטט רק דברים נכונים עדיין יהיה צורך בהכרעה הלכתית של חכם להלכה למעשה.

ולפי מה שהערתי בתשובה אחרת יש בעיה כללית לשוחח עם הבינה המלאכותית בענייני הלכה כל עוד שהתוכנה מערבת דעות נוגדות הלכה.

וזאת מלבד מה שכבר התריעו פוסקי הדור מפני שימוש בתוכנה זו.

לענין מה ששאלת האם שייך תורה לא בשמים היא לענין הבינה המלאכותית, הנה למעשה יש כרגע כמה בעיות לפני כן לענין פסיקת הבינה המלאכותית, ¹ שהיא לא באמת מתמצאת בהלכה, כי התמצאות מלאכותית אינה נחשבת התמצאות בשביל לקבוע הלכות, (וביתר הסבר, לשם הכרעה בהלכה נדרש הכרת המבט הכולל של ההלכה ודרך פסק ההלכה לעומקה ולרוחבה והכרת סוגיות רבות, כמו הכרת כללים מסויימים שנזכרו רק בדרך אגב במקומות אחרים, ואין מספיק לדקלם רעיונות והצעות כמצוי בבינה המלאכותית), סיבה שניה שהיא לא דייקנית בלשון המעטה, וסיבה שלישית שהיא מערבת דעות חול הנוגדות דעת תורה במה שהיא מדברת, כך שבמקרה דידן לא יהיה צורך לבוא לנידון על תורה לא בשמים היא, מכיון שהכלל של תורה לא בשמים היא מתייחס לשמועות הבאות מן השמים והם שמועות של אמת ולמרות זאת מצד כללי התורה אין אנו מקבלים שמועות אלו להלכה משום שתורה לא בשמים היא לדעת ר' יהושע (עי' עירובין ז).

לגוף הנידון של תורה לא בשמים היא היה מקום לחלק בענייננו מכיון שפה כל האלגוריתם שממציא את הרעיונות הכול זה מדברי אנשים ואין בעצם לבינה המלאכותית שום דבר מעצמו, ואמנם גם בניד"ד בסופו של דבר אמנם את התוצאה הסופית הוא ממציא לבד (על בסיס כל מיני רעיונות אקראיים שהוא משחזר בהעתקה ולעתים אף משלב כמה רעיונות על בסיס רעיונות דומים, אבל ברור שאינו יכול לחדש רעיון מחודש מעצמו), כך שיש כאן מעט מעין הרעיון של תורה לא בשמים היא, המלמד שהתורה יכולה להיקבע רק על ידי הכרעות של בני אדם אמיתיים, אבל כמוכך שאין צריך לזה מכיון שאין שום חלות

שביחא שאלות המצויות בהלכה

לשילובי רעיונות אקראיים הנעשים על ידי מכונה מעין הגרלה בשביל לפסוק הלכה לפי זה.



אין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים ללא שאלת חכם.

אין התחייבות להשיב לכל שאלה המתקבלת, עקב העומס.

לתמיכה בהוצאות המערכת ניתן באמצעות כרטיס אשראי בקו שכיחא 03-6703-111 שלוחה 5